

Senaste nytt om divisionen

De uttalanden som före utrikesminister Günther och statsrådet Möller gjort för Dagens Nyheter rörande Gustaf V:s ställning till transiteringsbeslutet 1941 är av intresse från flera synpunkter. Hr Günther, som var närvarande vid kungens diskuterade samtal med statsminister Hansson, vill minnas att härvid blott fälldes orden: "Om vi skulle avslå den tyska framställningen, vill jag inte vara med." Hr Möller åter, som hört yttrandet i andra hand, av hr Hansson, är säker på att enligt referatet kungen sagt sig komma "att ta konsekvenserna av denna uppfattning" (dvs. att divisionen borde transiteras). Då båda dessa ministrar, liksom statsministern och efter allt att döma andra statsråd och politiker, dragit de mest skilda och vittgående slutsatser av kungens ord — hur de nu än fallit — är det första som förvånar att man inte sökte fastslå vad monarken verkligen menade. Det har allmänt betonats att kungens förhållande till regeringen under denna tid präglades av ömsesidigt förtroende, och det är då minst sagt underligt att man så starkt influerades av ett ytterst allmänt uttalande utan försök att få reda på dess innebörd.

Hr Günther framhåller att kungens yttrande "skulle ju kunna tolkas i riktning mot abdikation", men betonar att orden fälldes i vanlig samtalston och att det ej var fråga om något officiellt uttalande eller något hot. Möjligheten av en ministerkris berördes inte, fastslår hr Günther, och han tillbakavisar hr Möllers påstående att risk i händelse av vägran i transiteringsfrågan skulle ha funnits för en tyskvänlig regering; även om de borgerliga partierna bildat ministär, hade ju inte denna kunnat betecknas som tyskvänlig. Enligt hr Möller var hr Hansson vid tillfället i fråga av den meningen att kungens ord antydde tanke på en abdikation. Hr Möller själv däremot framför tolkningen att kungen "snarare velat antyda sin avsikt att driva fram en regeringskris"; om detta skett, skulle, anser han, en borgerlig regering eller en ämbetsmannaregering ha varit de enda alternativen.

På grundval av de uppgifter som hittills kommit fram synes det sannolikt att statsminister

Hansson och åtminstone två av hans kolleger — hrr Möller och Wigforss — hävdade överdrivna, ehuru på en viktig punkt skiljaktiga meningar om innebörden av kungens ord. Att hr Möller gjort sig skyldig till en ohållbar tolkning då han talat om en "klart till sin anda tysksinnad regering" som följt av en eventuell transiteringsvägran synes uppenbart. Det förtjänar emellertid fortfarande — i avslutning till hr Möller — att understrykas att en så långt möjligt definitiv klarläggning av frågan borde komma till stånd; saken är, får man anta, inte så komplicerad eller ömtålig att inte en fullständig be-lysning är möjlig eller lämplig.